

CRESOLET de la AELLVA

Bolletí 90 Extraordinari

Decembre 2020

ESTEM I ESTAREM

És un immens orgull encetar este Cresolet Extraordinari, que complix la seua nonagèsima edició, i més en un any prou eixut d'alegries. Poques revistes periòdiques al nostre voltant poden dir que han aplegat a sifra tan redona. Estem ací, i este nº 90 és el fidel reflex indicatiu de que continuem en la tanda. En un any marcat per la major crisi sanitària, social i econòmica de l'història espanyola immediata. En un any en el que encara estem patint la pandèmia provocada per un virus, el SARS-CoV-2, que fa desenrollar-se una malaltia infecciosa, la denominada Covid-19, que ha afectat a més de 1.800.000 espanyols, causant vora 70.000 morts, dels quals uns 3.000 eren valencians. Mai podrem oblidar l'incertesa del pervindre, que nos rosegava l'ànima des dels primers dies de la declaració pandèmica, que nos ha canviat la nostra forma de vida i la nostra forma d'afrontar-la d'ara en avant. Hem descobert coses dels nostres conveïns que no nos han agradat. Hem assistit, perplexos, a la deriva caòtica de les òrdens de l'administració. Nos hem sorprés per les lluites polítiques, que han arraconat lo verdaderament important, la vida de les persones. S'ha destapat l'ineptitud dels governants (del govern central, majoritàriament) que nos han conduït al desastre socioeconòmic i sanitari que patim. Però nos ha commogut l'enterea de la població: dels chiquets que han suportat este deficiència com uns campeons i dels més majors que, ja resignats, afrontem esta ridículament cridada nova normalitat en una serenitat inaudita. Hem perdut molts quefers, però hem guanyat en cohesió familiar i amical.

En l'Aellva se nos han quedat per fer moltes coses: els tallers de prosa, els de teatre, els recitals poètics, el dinar del mig any, la presentació i edició de llibres, la presència en fires del llibre valencià, les jornades, el sopar dels escriptors...; però no nos hem quedat parats. Cadascú ha treballat en nous projectes, i me consta que pronte voran la llum moltes obres: poètiques, novel·lesques, teatrals, ensagístiques... Des de que nos han deixat començar a remamprendre faenes, s'ha aprofitat per a reorganitzar la seu social. Gràcies a l'inestimable treball de Mª Jesús Coves, Ernest Olmos i Joanjo Serra, s'ha pogut ordenar excelentment la biblioteca i la secretaria. S'ha netejat l'imatge del local, deixant-lo més funcional, estructurat i bonic. Per tant, estem ja en marcha i estarem. Fent molt més de lo normal, puix tenim verdaderes ganes de deixar arrere els agres dies vixcuts.

Vullc aprofitar este Cresolet extraordinari que tancarà magníficament este 2020, per a fer pública una de les nostres raons de ser, la de conrear als autors valencians. Per ad això, tenim instaurat i otorguem el reconeixement d'Escritor de l'Any ad aquell autor que haja destacat especialment per la seua producció lliterària, per a premiar a un escriptor ja consagrat o per a estimular la producció de nous escriptors que despunten. Est últim cas és el que concorre enguany, puix se premia a un autor novell que ha conseguit l'extraordinària fita d'obtindre sengles tres premis, en els seus tres primers treballs lliteraris. Deixem constància de la nominació com a **Escritor de l'any 2020 a Lucas Grao i Silvestre**. En quant se puga farem solemnement l'acte d'entrega de l'estatueta que l'acredita com a tal, a l'hora que recordem que este premi dona dret a la publicació d'un llibre de l'autor per la nostra associació i les seues editorials col·laboradores.

Ixcà deixem arrere pronte estos desbaratats mesos i pugam viure tranquils. L'esperança de les vacunes immediates no ha de donar-nos la falsa percepció de que açò s'acaba ya. Encara haurem de conviure en el virus a lo manco sis mesos més. Dediquem un sentit recort a totes aquelles persones que nos han deixat per ell, però... ¡fem cas a les recomanacions! ¡Tingam consciència de l'importància de complir unes senzilles normes de convivència... pel be de tots! Ací en l'Aellva vos esperarem, ilusionats i en ganes de tornar a juntar-nos. Vos envie un bon feix d'**esperança**. ¡Estem i estarem!

Ricart Folgado i Bisbal

NOVA NORMALITAT, MATEIXA NORMALITZACIÓ

Enguany, i coincidint en el meu natalici, el que en fea cinquantaú, s'obria una finestra nomenada Fase 1, que havia de dur en unes setmanes a l'ansiada “Nova Normalitat”.

El confinament decretat els últims mesos en motiu de la pandèmia, ha agreujat algunes de les meues manies i fòbies, que dormien relaxades en el calaix de l'antiga normalitat. Aixina, la desconfiança, l'ansietat, el vèrtic o la claustrofòbia, són ara sensacions més agobiants.

Me faig major, ya ho sé. Ha de ser per açò, que la llet d'orige animal escomençà a produir-me mal de pancha, en conseqüències un tant desagradables, per l'emissió de gas metà d'efecte hivernàcul i fètida pudor. Tal vegada ve produït pels excessos dels últims dies, en que el café en llet ha segut invariable companyer en les vesprades de finestra. Assessorat per un veí i abillat en la preceptiva maixquereta i guants plàstics, aní en busca d'una beguda d'orige vegetal, potser d'arameles.

En el meu supermercat habitual descobrí un món de begudes d'orige vegetal, chufa, soja, avena, coco o arròs, ya per últim la que més me cridà l'atenció, “Beguda d'Ametles”. ¿*Ametles*? Doní un pas arrere en sensació d'estranyea. Observant en entusiasme com els cristalls de les meues ulleres progressives s'adaptaven perfectament a la nova distància. “Beguda d'Ametles”, torní a llegir, mentres recordava l'atra pertorbadora normalitat, la de la *normalització*, que no és, sino vore com a normal, allò que no ho és. Somriguí desconfiat.

No trobí beguda d'arameles, a canvi, sí trobí una beguda de *almendras*, que em permet fruir dels cafens en llet en una considerable reducció de flatulències. L'envasa una marca asturiana, que conec des de la més tendra infància i que no alimenta, puix, les meues desconfiances.

Lucas Grao

CUIDA'T MOLT

I en això es despertà. Clara mirà l'hora en el mòvil: les dos i mija passades. Cuqui, la seua gata, sospirava al seu costat. Pareixia estar tenint un bon ensomi.

La televisió remorejava a lo llunt, en l'irrellevància habitual ad eixes hores de la matinada, i allumenava rítmicament l'obscuritat del menjador. La calefacció maquillava en destrea la gelor d'aquella nit de decembre; pero Clara sentia una incomoditat general. No a soles física.

Tocava eixecutar la molesta maniobra d'anar al llit sense desvelar-se del tot. Traspasar eixa frontera abans de gitar-se podia supondre un insomni de varies hores. I al sendemà havia de matinar.

Tornà a pensar en ell. Esta volta havien pogut tindre una chicoteta conversació, que no havia acabat massa be. Aixina i tot, millor, pensava ella, que la volta anterior que es veren, en un dinar afable pero silenciós. O que la precedent, a través d'una finestra, en els ulls plorosos. La vida era aixina: tot lo món li ho dia i ella ho sabia. Sempre ho havia sabut. Pero saber no és sentir.

El llit sí que estava gelat. El radiador acabat d'encendre tardaria en fer efecte. Clara es gità silenciosament, com una fulla que cau en el bosc. Encengué la pantalla del mòvil per última volta per a comprovar que tenia el despertador activat.

I llavors, l'icon vert i redonet del wassap tornà a tentar-la.

Clara s'armà de valor. Eixe valor per a decidir coses que, en ocasions, només se presenta quan la realitat i els ensomis se barregen. Baixà prou línees cap avall i el trobà: “Cuida't molt”.

Per primera vegada, la llectura del seu últim message des de l'hospital li causà més conhort que tristor. Potser el conhort seré de qui acaba de comprendre del tot. Clara estengué els braços cap a l'immens buit del seu costat, i, tancant els ulls, desijà que el despertador li donara temps a acabar la discussió en Jaume. Per a acabar-la com sempre les acabaven: abraçant-se.

Òscar Rueda

90 (en castellà no-venta)

Sí, perquè no han pogut comprar-nos ni anular este bocí d'aire fresc que trenta anys dura, intentant informar de modo senzill, en tal d'avalentar i mantindre despert l'alé que ve de la paraula escrita, consubstancial d'haver-la pensat i concretat des del silenci ¿Qué nos van a dir als escritors de la reclusió, de la necessària soletat, ahir front a la fulla en blanc, ara reptant al rectàngul de plasma; colp de tecla en lloc de frec de ploma tintada. És l'únic canvi este, per a un quefer que tantes coses exigix del modo més silent i minso, fent treballar les neurones, espavilant la memòria, utilisant els recursos de modo intel·ligent, per a que brolle cavallera la corrent que ve de l'equilibri de sons, contrapés d'idees i esforç divulgador, de modo que resulte intel·ligible i profitós.

I els Escritors en Llengua Valenciana, además gogem la gràcia d'haver triat i mantindre dignament l'idioma viu dels nostres pares, recreant les expressions més genuïnes i posant en son lloc actiu un vocabulari que si no s'aireja i fixa, es rovella, empolsega i oblida. Això en temps en els que l'insídia, la gola i el meninfotisme caminen per a anular la més preada senya identitària, cap a l'anexió fagocitant, des de l'escola i l'oficialisació. Quina responsabilitat històrica tan enorme, per a la Real Acadèmia de Cultura Valenciana, mantenint diccionari i gramàtica; Lo Rat Penat fent docència, per a que la tercera branca, l'us escrit, recaiga en els escritors. I que nosatros trobem institucions, associacions i mampreses altruistes que brinden caixer i eixida a l'herència secular de la millor lliteratura neollatina. Ni més ni manco estem en això, 90 cresolets van cremant les oportunes torçudes, allumenant en discreció constant i sense "venta".

Vicent R. Calatayud

UN GREU DILEMA

- Paco.- ¡Home, Víctor! No saps lo que m'alegra trobar-te, perquè tinc un greu dilema, i necessite raonar en algú que m'aconselle.
- Víctor.- ¿Sí? Puc conta, conta, que si te puc ajudar en alguna cosa...
- Paco.- Voràs; té que vore en la meua dòna. Des de fa un més, quan sona el telèfon i l'atenc yo, no respon ningú i penja sense dir ni mut.
- Víctor.- Això pot ser algú que s'equivoca en marcar...
- Paco.- ¡Ya! Pero és que d'un més cap ací li ha pegat per comprar-se roba nova, va a la peluqueria a diari i es maquilla com mai ho havia fet. Últimament no deixa d'eixir en amigues, que si a un sopar en casa d'una, que si a jugar una partideta al parchís en casa d'una atra...
- Víctor.- ¡Home! És lo que demana la vida social en l'actualitat...
- Paco.- I d'eixes eixides sempre torna tart, alguns dies inclús de matinada. Yo solc prestar atenció per si ve en taxi, pero sempre es deté un coche en el cantó i ella arriba caminant.
- Víctor.- ¿Que ella no conduïx?...
- Paco.- No. Ella no té carnet... Aixina que anit prenguí la decisió d'amagar-me en el garaig per a vore-la arribar a casa. I estant allí ajocat en terra junt al coche, me doní conte de que té les quatre rodes fetes una calamitat. I ahí està el meu dilema... ¿Les faig canviar per unes cobertes noves, o me jugue el tipo en la carretera circulant en les velles?...

Antoni Ruiz Negre

PASSEJANT PER LO BEN NOSTRE

La més que centenària llimera i el corral són un crit de llibertat sense maixquereta; teuladins i busqueretes s'amaguen i persequixen entre les fortes punxes que alluntes als gats, puge i seguixc el curt passeget per la pau de la casa... ¡queda't en casa! diuen els governants més perduts que el Titànic. Amunt i avall pel corredor, poca llum pero claritat en el cervell, acodixen els noms o títuls que simbolisen els efectes positius d'una llarga passera-pandèmia la qual nos oferix temps lliure per a pensar i crear, creent més que mai en la nostra València.

El goig ben fruit d'una València diferent nos du als Misteris de la casa del mege, d'allí i en somriure entre trist i agredolç trobem el desijat genuïnisme junt al despagador autoodi; les hores d'insomni nos reviscolen la consciència valenciana, sempre a la capta del renaiximent; els fidels amics repartidors de pilonets nos anuncien tres nous atobons de suau paper per a enfortir els pròxims clams i el plaer dels novells recitals poètics. Junts en eixe valent rogle, sense pèls en la llengua que acabarà per posar l'accent en l'indefugible germanor que nos farà guanyar respecte i coherència.

Genial si els comunicadors castellans seguixen la guia de pronunciació de la Llengua Valenciana en espanyol, per a saber dir com ara “pare” i no para, “poble” i no popla, “Pere” i no pera, “honorable” i no hunurappla... bon treball de la Secció de Llengua de la RACV, el referent que tots hem d'acaronar si volem seguir passejant, millor pels carrers, entre música, llibres i un pessiguet d'esperançada ilusió en el pervindre.

Aureli López

EL CAS DE L'ELECTRICISTE DESAPAREGUT

Tinc un amic a qui la caloreta de l'estiu l'impulsà a posar en el trespol del dormitori un ventilador dels que porten llum incorporada que li ajudara a dormir per la nit. Una volta adquirit l'aparell més convenient quedava avisar a l'especialiste per a l'instalació i recordant-ne u que en anteriors ocasions l'havia atés professionalment i en honoraris correctes, se posà en contacte en ell i quedaren d'acort.

Acodí puntual. Primer llevà el plafó que des de fea quaranta anys donava llum a l'habitació i que li costà un muntó de treball i suar a chorros (era agost i ell un home corpulent). Finalment ho conseguí. Ara devia passar un tubo flexible en el nou fil per dins per a lo que calia fer dos forats en l'escayola lo qual allargà l'assunt tot el matí i part de la vesprada. A la fi, quedà instalat a falta d'alguns remats i ell se despedí prometent tornar, havent cobrat el treball i una sucosa propina per la suor.

Als huit dies sense notícies ni respondre al teléfon, el meu amic, que sabia la direcció, intentà averiguar si havia patit algun problema. Sorpresa: Ningú en el barri el coneix. És segur que estigué en casa porque el ventilador està posat i ell sap els diners que li pagà, per tant, pensa que l'absència de notícies pot ser: A) li han furtat el teléfon o l'ha perdut. B) està en l'hospital per un accident. C) té el virus i està confinat. D) se n'ha anat fòra per un atre treball. E) l'han abduït en una nau extraterrestre.

I lo cert és que ara, al donar la llum des de la porta del dormitori se posa en marcha el ventilador, la llantieta de la tauleta de nit li cluca l'ull i pita el teléfon inalàmbric. Si desenrosca la pereta, llavors no funciona res. I si apaga la llum, el ventilador funciona a tota màquina.

Queden els dos forats en l'escayola i la pregunta del milló: ¿Algú pot donar llum a este sambori?

Maria Jesús Coves

QUAN EL MUT SILENCI TOT HO CALLA

El cel s'ha tancat, i els núvols de vinagre
arruixen els seus plors d'àcida fel
omplint d'agra fosc les veus dels seus morts.

I la font de la vida dorm les hores
en eixos bruts llançols de sanc humida.

El mut silenci dansa vents de dol
naixcuts en la fredor del patiment,
i el pes de la llum fosca tot ho cega,
cobrint d'ombres letals les fams i vides.

I en eixe espai efímer que és la vida
la pols del temps cobrix de carn i ossos
les tombes de cristal poc transparents.

I mentres, les finestres i balcons
veuen passar els dies sens respostes.

I al carrer, les llàgrimes
per l'asfalt suren.
Són les huit, i tinc el sopar a la taula;
demà serà un atre dia.

Joan Josep Serra i Martí

NADAL

Resonen les campanes ¡Alegreu-se!
Hui naix nostre senyor,
I en ell vindran els àngels que fan guarda
duent la llum adins la vida parda
omplint-la de color.

Ells són els que mirant nostra memòria
somriuen al pesar,
els que ens eixugaran els ulls de penes
duent cada nadal eixes estrenes
que són el recordar.

Ells són els que al vent tracen poesies
dictades per l'amor
aquells que en nostre cor fan filigranes
el dia que resonen les campanes
I naix nostre senyor.

Ampar Cabrera i Sanfèlix

FELICITACIÓ NADALENCA

Des d'este obert racó de ma volença
me dona per llegir i per reviure
les hores d'un ahir que em fan somriure
registrant pel calaix de ma naixença.
I m'ompli tot d'orgull i complaença
poder sentir l'afecte de descriure
tals dates com un au que a l'aire lliure
revenen camins vèrgens en l'absença:
Poder asir les mans dels bons germans...
i d'oure't els conceptes valencians
que naixen de l'amor solcant les nits.
Per oldre lo més íntim que al cel puja
de filles, fills, i nets, que com suau pluja
nos van omplint de gojos els sentits.
Perque els tens junt a tu; les sents propenques
les seues inquietuts o les rialles;
i els seus besos sonors; i les troballes
dels més menuts cantant-te nadalenques.
I et sents nàixer dels ulls, no obstant te trenques,
dos llàgrimes que et mullen, mentres calles
procurant que no et vegen si et devalles
semblant-te que les veus sonen blavenques.
I un cúmul emotiu de grats deliris
te deformen la gola, captivat
per alegres aromes de blaus lliris.
Al vore't per tants teus acompanyat
desijant-li a tot l'orbe envolt en ciris
felicitat, amics, felicitat...

Josep-Albert Aymemir i Casasús

NADAL 2020

És arribar els Nadals
quan brollen els sentiments
enyorant als que no estan
Entre ensomis abnegats
i els sospirs que s'endú el vent.

Als carrers florix la llum
i en els cors el tendre amor
que t'embafa verecunt
des del recòndit aljup
A on descansa la candor.

I és la dansa de les flames
que em sossobra la raó
al compàs d'estes paraules
que renaixen d'unes brases
carregades d'emocions.

En un any per a oblidar
que l'esperança no es perga
i en embaf de l'amistat
trobareu felicitat
baix la senda de l'Estrela.

Que la pau de Deu vos guie
en el bàsem de la fe
engruntant vostres famílies
de l'anhel d'eixes carícies
que precisa el món sancer.

Donant gràcies per la vida
des del breçol de ma llar
compartix humil la rima
que desija en esta crida
que passeu un ¡Bon Nadal!

Sito Sanchis

*“Sant Josep se fa vellet
que no pot pujar l'escala,
matarem un corderet
per a tota la semana...”*

(Nadalenca Popular)

GUSTAU ADOLF BECQUER
In memoriam

Yo sé que fa molts anys que te n'anares
buscant la santa pau del Paraís
deixant en este món materialiste
l'essència dels poemes que has escrit.

I sé que en eixes rimes que ens deixares
mogueren el meu cor sentimental
entrant en un camí tendre i romàntic
per on seguixc encara caminant....

Pot ser que en el saló la lira espere
la mà de blanca pell que en geni i art
desperte, entre les cordes que l'abillen,
la nota que ha de fer al cor vibrar....

Pot ser que les obscures oronetes
mirant dormida l'arpa en un racó
curioses i atrevides nos sorprenden
tornant a fer el niu baix del balcó....

Pero entre les entranyes d'eixes rimes
on plora en aflicció i en dol la lírica
entre eixes emocions, de llavors fetes,
germina, com ahir, la poesia....

Joan Antoni Alapont

PARAULES

Que parle el silenci
callant les paraules
que la veu de l'home
se torne en mirades.

Perque l'home parla
paraules més sàbies
quan la boca calla
i els ulls són qui parlen.

La paraula és falsa
els ulls mai enganyen.
Només és sincera
la veu de la mare.

Manolo Navarro

LA MORT DE PINOCHO

Ha mort Pinocho. ¡Quina tristeja!
el del vell conte ya no existix,
pero n'hi ha un atre que nos mareja
i al poble enganya mentint, mentint...

El seu nas mostra la desmesura
d'amarga mètrica deguda al fet
de que en mentires de gran altura
fa que nos creixca la mala llet.

¿Quí és el "Fulano" de qui vos parle?
Si algú no encerta sa identitat
li diré pronte que és el Pinocho
que al front d'Espanya s'ha colocat

Si al del conte el feu Gepetto,
hui el Gepes ha sabut fer-lo.

Rafel Melià

90 CRESOLETS...

VALENCIANISME PALMARI
ESTE FET EXTRAORDINARI

Ballant entre metrage i entre rimes
Omesa la costum d'estrofa clàssica
Navegue pels sentits que em dicta el cor.

Nugós i fer estadi que ens acaça
Abraç mortal que va ferint famílies
Dart negre i silenciós que ens vist de dol.
Allunta't, i desventura esta envestida...
Lasciva que impassible nos sofoca

I deixa ya, que done vida el sol.

Fulgor d'amor que a l'ànima acarona
Espera d'un pervindre que nos crida
Letícia que encén flames de cresol.
Idíllic i suau vent de primavera
Çut d'aigua cristalina que en bells cànctics...

Nodrix nostra nostàlgia, calma el plor
I lleva els forrellats d'este calvari.
No em cegues, deixa'm fer-te este poema
Orlat en un message ple de goig
Ubèrrim de desijos... ¡ben de cor!

(I, que la llum del cresolet no mai s'apague ¡amics!)

Roser Lacruz Caplliure

*¿Pastoret d'ón vens?
De la montanya, de la montanya
¿Pastoret d'ón vens?
De la montanya de vore el temps.*

*¿Quin temps fa?
Plou i neva, plou i neva .
¿Quin temps fa?
¡Plou i neva i nevarà!*

(Nadalenca popular)

RACÓ DEL RECORT

Pere Delmonte sempre nos felicità els Nadals en un poema. Este que incloem forma part del llibre ***Els Nadals de Pere*** que en son dia editara Lo Rat Penat. En ell rendim homenage a tots els poetes valencians que ya no estan entre nosatres encara que el seu recort sempre perdurará.

NADAL...

Nadal...
De nou reviu la memòria...
Portal...
Humil breçol de la glòria.
¡Nadal...!

Per ell
La mort és sol la partida.
Cabdell
Sedós que ens nuga a la Vida.
¡Per ell...!

Festí
del Verp, la Fe i l'esperança.
Allí
hi ha un sol que és Deu... ¡i s'alcança!
¡Festí...!

Amor...
¡Milacre al rec de les venes!
Sabor
a pa sagrat en patenes...
¡Amor...!

És llum que al món de fosques s'entrega.
Resum
la Pau que l'odi nos nega.
¡És llum...!

Nadal...
¡Lliçó pels temps i els fenòmens...!
Portal...
¡Oblit perenne dels hòmens...!
¡Nadal...!

Pere Delmonte Hurtado

AFORISMES

Si la ment ment fem fem.
És preferible humanisar deus que deïficar hòmens.
Quan trobem una veritat al poc l'assamarrem.
Qui creu que té mal astre malastre tindrà.
Si va a saber amarc, passa de llarc.
La consciència tendix a donar becadetes ... prou a sovint.
Conversar és edificar, n'hi ha que tindre en conte la necessitat d'extintors i, ya que estem, d'eixides d'emergència.
Si deixes lo que vols deixaràs de voler-te.
Som adictes del pensament. L'única cura és respirar i deixar la ment en blanc, o en negre, o en vidriera.
Entre tindre's i entretindre's, millor tindre's.
Quan ya saps fer les coses, mala notícia, eres vell.
Els desijos despleguen un completíssim manual per a que el desijant mai es trobe a sí mateix, perque quan u es troba no n'hi ha desig.
En mi l'aforisme o fuig o se precipita.
Les paraules són com pales: les gastem per a plantar, conrear virtuts i defectes, entretindre's com chiquets en l'arena, per a soterrar, per a descobrir.
Quan necessite un colocó emocional busque gent.
Un No ací és un Sí allí.
Feliç complidesengANYs.
Si tens fanc en les sabates dona gràcies per tindre sabates.
Les veritats sòlides adoren els clavills.
Ni dependent, ni independent; interdependent.

Josep Cubells

DON AURELI

Ella i ell volien casar-se. Pero hauria de ser en secret. El pare d'ella, l'home en més terres del poble i de molts de la contornada, no volia que un chic de família de llauradors desposara a la seua única filla. Per això tenien un pla. Estarien a soles ells dos, dos testics, i un retor amic vingut d'un poble lluntà. Ningú més ho voria, ningú més ho sabria, i ells fugirien a l'endemà com a home i dòna units als ulls de Deu.

La cosa era que ella s'havia fet una promesa. A sí mateixa i a la seua difunta mare. Es va prometre que es casaria en la vella ermita a on sa mare també es va casar, ya fea molts anys. Era una chicoteta ermita del temps de la reconquesta cristiana. En el seu temps era de tots, pero ya fea uns anys que don Aureli, un atre terratinent del poble, i, per desgràcia, enemic mortal de son pare la comprà. Ella desconeixia el motiu, pero aixina era. Pero l'angoixa que li provocava faltar a la seua promesa era tan gran, que va decidir parlar en ell. Li explicaria el seu amor, i esperaria que eixe home compreguera, que a fi de contes, soles necessitaven la seua ermita uns minuts.

A l'ampar de la foscor de la nit, la jove parella s'acostà als dominis de Don Aureli. Parlaren en l'home, i després de donar-li uns minuts per a pensar-ho, els donà el seu permís. A soles va preguntar quí aniria a la celebració i quàn seria.

Arribà el dia. Lluïa el sol en lo alt. La nóvia portava el vestit que va portar sa mare. Els dos amics, el nóvio i el retor estaven a punt. Se donaren el sí. Home i dòna. I en eixe moment, aparegué el pare d'ella. Escopeta en mà. S'acostà a d'ells en silenci, mirant a la seua filla fixament. Ningú parlava. I de repent, carregà l'arma i disparà a l'home de la seua filla. A continuació, al retor. Als amics els digué que fugiren. La seua filla caigué damunt del cos del seu home. Plorava i plorava i no deixava de plorar. Don Aureli aparegué. “¿Per qué m'has contat açò? ¿Per qué has fet que m'avisaren?”, preguntà l'assessí. “Perque volia furtar-te a la teua filla per a sempre”, respongué Don Aureli.

Gonçal Monfort

GRIS

Jaume mirà per la finestra. El panorama era gris com de costum, la ciutat no donava per a més. La boira permanent que cobria els carrers no permetia el pas dels rajos del Sol i l'uniformitat dels edificis no ajudava molt al conjunt. La gent caminava pel carrer en expressió buida cap a les factories, sense mirar-se els uns als altres. Fea tant de temps que el món era aixina que ja casi no recordava com era abans.

Se tornà a girar cap al paper que tenia damunt de la taula i continuà dibuixant. Era una flor, una trinitària. En dibuixava una sempre que podia en el seu desgastat llapis per a que no se li oblidara com era, almenys en la forma. El paper era un lux a l'alcanç de molt poca gent, per sòrt el seu treball en l'impremta governamental li permetia agarrar alguna fulla de quan en quan. A penes recordava el color de la flor, i ja li no quedava res en la memòria del seu aroma. Fea quaranta anys que va vore l'última real, en el chicotet hort de sa tia. En aquella época ell no entenia per qué la dòna les cultivava, cuidava i protegia; havien fet falta uns pocs anys més per a que arribara a comprendre.

Quan sa tia va morir, les flors muigueren en ella. En els llibres encara havia tengut ocasió de vore alguna en fotografies, pero les biblioteques s'havien destruït fa uns anys, i tindre llibres en casa es considerava pernicios i contrari a l'orde establert. Les restriccions llegalis respecte a l'us de l'aigua ja no permetien el cultiu de plantes privades, només se tenien unes varietats genèticament modificades en hivernàculs per a fins nutricionals de la població.

El seu amic, Joan, pensava que encara quedaven plantes i flors en llocs remots, alluntats de les ciutats, pero Jaume no era de la mateixa opinió. Més allà de les megaciutats d'asfalt i formigó només hi havia desert, un erm interminable a on ja no quedava res en vida. En alguna ocasió havia mirat més allà dels límits del núcleu urbà i ho havia vist. Tot lo que era bonico i vert havia desaparegut, i en ell els somis i esperances de bona part de l'humanitat.

Màxim Rueda

LA MENT HUMANA

Anava caminant per la plaça de l'Ajuntament del meu poble, i em creue en una senyora que anava tirant de la corda del seu gosset que es resistia en caminar al seu ritme. La senyora anava explicant-li, en veu alta, que s'afanyara,puix, la mare tenia que posar el dinar al foc, etc. etc.

Yo, des d'uns metros abans d'arribar al seu nivell, estava escoltant tota la conversació. Sense a penes parar-me, li dic a la senyora, "¿Creu vosté que el gosset la comprén?" Ella em contesta: "Yo no sé si m'entén o no , pero, almenys, yo em veig complida en lo que a mi me correspon." ; I és que la ment humana s'estira com la goma !

Josep Peiró

LA LLENYA

Un llenyador en acabar de tallar les branques d'un pi, agafà el camí de sa casa, queixant-se de la durea del seu treball i de la seua desgràcia al tindre que fer els garbells i carregar-se'ls als muscles, malaint el seu quefer: "¿Ai qué desgraciat soc! ¿Tota la culpa la té Deu! ¿Per qué és tan injust?" Com a gos flac tot són puces, l'home topetà en un cudol del camí caent a terra, fent-se un bony en el cap a més de malbaratar-se una cama. "¿Ai! volguera morir-me!", dia una i atra vegada. Tant insistí que es presentà la Mort dient-li: "¿Vols vindre en mi ans de temps? ¿Això té un preu i serà per a tota l'eternitat!" L'home, al vore's sense gens d'escapatòria, va intentar rectificar, raonant: "¿Te cridí perque volia ajuda!" "¿Quina ajuda.., desgraciat?" I el pobre en un filet de veu respongué: "¿Que m'enviares un "dimoniet bo" per a que m'ajudara a portar els garbells de llenya!" La Mort enfurida li respongué: "¿m'has fet perdre el temps, pero... per "borinot", pronte tornaré a per tu."

Joan Romero i Moya

ESTAFA INTERNAUTA

Recorde que, de chiquet, quan acompanyava a mon pare al cine i la pel·lícula era de policies i lladres, mon pare, reparant en les moltes coses que havien de fer els lladres per a escapar de la *poli*, sempre exclamava: - ¡Quant de treballar per a no treballar!.

Ho he tingut molt present últimament per desagradables experiències en navegar per internet en la era *post-confinament*, que vos puc referir.

És un fet comentat en els mijos d'informació que, en ocasió del *confinament* més dur (lo de ara són confinaments *light*), els espanyols hem incrementat el temps d'utilització d'Internet i la varietat d'accions que eixercim a través d'este mig de comunicació: compres, vendes, control de comptes bancaris, video-cridades, video-conferències, etc.

Crec que açò ha propiciat que molts *cacos* tradicionals hagen provat a passar-se'n a la delinqüència informàtica, puix que la gent està en Internet, i no en el carrer, o en el banc, o en la botiga, i vos vaig a comentar una història que m'ha passat, de les que anteriorment no me'n passaven, i que per alguna cosa serà.

Vaig posar a la venda, en una plataforma de venda d'artícles de segon mà per Internet, un llegidor de llibres electrònics d'un model que ya no era *l'últim crit*. Coses d'estes les havia fetes anteriorment i al poc de temps rebia algun message interessant-se pel producte, facilitant la seua adreça o el seu telèfon per a contactar o que li enviara el producte *contra reembós*.

Pero esta vegada, els interessats no em donaven les seues senyes, sino que em demanaven les meues, i m'oferien un servici que no consta en la cartera de servicis de les empreses de paqueteria: arreplegar el meu producte i pagar-me els diners en l'acte; pero a continuació, ya no era en l'acte, sino prèviament, ingressant-me els diners en la meua targeta de crèdit, per a lo qual devia donar les dades de la meua targeta. Ya en les dades de la targeta, a saber la de coses que els estafadors poden intentar fer-ne.

L'estafa està descrita en les pàgines *web* de les empreses de paqueteria, porque han degut de ser uns quants els estafats i hauran contactat en les empreses contant el cas, porque en els messages que envien els estafadors, s'acompanyen logotips i fotografies de les supostes empreses que arreplegaran els artícles i pagaran els diners.

Lo que em va desanimar prou no és que una persona intentara estafar-me, sino que dels tretze messages que yo vaig rebre en resposta a l'anunci, els tretze eren sospitosos de frau, segons les explicacions de les empreses de paqueteria. I com que no m'acabava de creure que el món sancer estiguera tan pervertit, i que podia ser que algun d'eixos messages fora sincer, ad aquells que no em demanaven el telèfon, sino simplement l'adreça electrònica, els vaig seguir el joc (cinc dels tretze), pero en la següent comunicació a través del correu electrònic, tornava a eixir la fórmula de l'empresa de paqueteria que arreplegaria el producte pagant-me prèviament per la targeta de crèdit. És com per a perdre la fe en l'humanitat. Allò fon molt dolorós. Per la meua imaginació passava un eixèrcit d'estafadors prenent lliçons d'informàtica per a conseguir botar-se les mides de seguretat de la xàrcia d'Internet i fer-se en els diners de les víctimes confiades en l'eficàcia de l'organització bancària *on line*. Aprofitant-se de les ganes de vendre que té una persona que acaba de posar un anunci de venda, per a despreocupar-se quan abans d'eixa gestió; o pijor, si fora el cas, de les ganes de vendre porque s'està passant per un apurament econòmic i es necessita convertir els guanys dels anys de vaques grosses per a poder sobreviure en els anys de vaques minses; pobres, damunt de necessitats, ¡estafats!.

És de veres: ¡quant de treballar per a no treballar!. Porque estos potencials estafadors han de passar-se hores vigilant les pàgines d'anuncis, posant-se al dia dels programes informàtics i dels protocols bancaris, i qué sé yo quantes coses més. Pot ser que si tot eixe talent i eixa dedicació de temps s'invertira en investigació, Espanya poguera arribar al primer lloc internacional en progrés tecnològic.

I conste que tot va acabar be. El llegidor de llibres electrònics el vaig vendre en una plataforma més segura que cobra el 10% de les vendes. No es preocupeu per mi. Pero ya es veu que tindrem que continuar atents a no ser estafats, i a sembrar al nostre entorn l'amor a l'honradea de costums, que devindrà en una vida més tranquil·la per a tots. I desijar-vos que en els futurs *confinaments* forts, aprofiteu per a posar-vos més al dia de qüestions informàtiques, no vaja a ser cosa soles dels estafadors.

Pep Furió

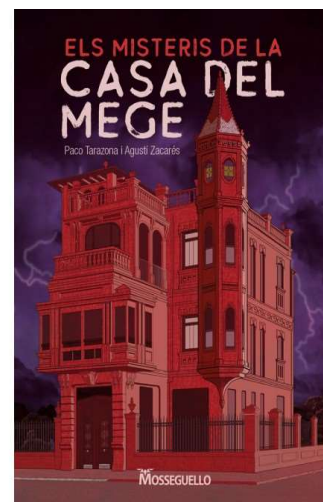
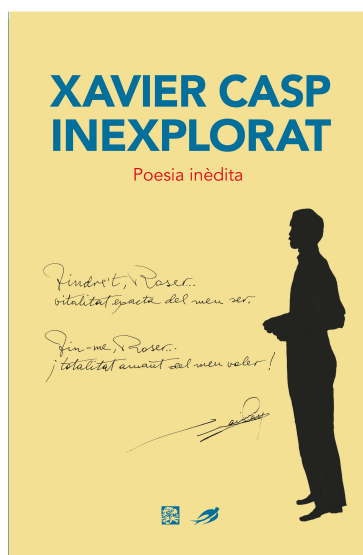
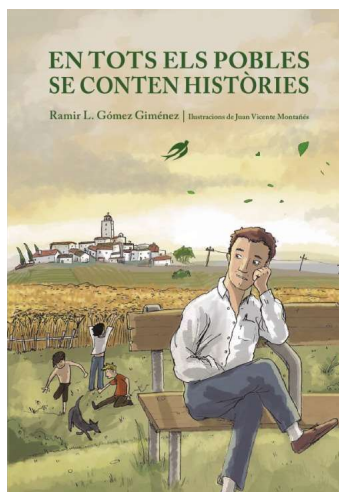
GRÀCIES

Des de les pàgines del Cresolet volem donar les més expressives gràcies a tots els socis que han col·laborat per a que este número extraordinari fora possible. L'iniciativa de fer-lo participatiu tingué ràpida resposta i això nos ha permés multiplicar per tres el seu número de pàgines habituals. Està clar que, quan volem, podem treballar junts, que és lo important. Si tots fem pinya serem més forts. Des d'este desig d'unitat ¡Bon Nadal! I que acabant 2020 s'emporte tot allò que de roïn intenta acaçar-nos per a que pugam rebre un 2021 enfortits en la Fe, creixcuts en l'Esperança de millora i fermes en l'Amor a la Pàtria Valenciana.

NOVETATS EDITORIALS

El temps pot ser difícil, mes la capacitat creativa dels escriptors no decau. Vos mostrem dos nous títols, acabadets d'eixir al mercat, dels quals són autors tres membres de l'Aellva. Ramir Gómez, Paco Tarazona i Agustí Zacarés nos oferixen la possibilitat d'obsequiar estos Nadals en llibres interessants i correctament escrits en llengua valenciana. Ya sabeu, no hi ha millor obsequi que obrir el món de l'imaginació al misteri, el succeït o la fantasia per a lo qual només nos cal encetar un nou llibre. Enhorabona als autors i a les editorials que aposten per incrementar l'expansió de la nostra cultura. Ara és l'hora del recolzament actiu.

El tercer llibre, que igualment acaba d'eixir a la llum, és una recopilació de poemes de Xavier Casp que no estaven en l'obra completa que en son dia publicara la Generalitat. **Xavier Casp Inexplorat** és una bona opció per a adinsar-nos en un món de sentiments des de la visió d'un poeta fonamental.

ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA VALENCIANA

<http://www.aellva.org> C/ Alt, 64 46003 València.

<http://diccionari.llenguavalenciana.com>